

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τμήμα Ψυχολογίας

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ¹

Αντικείμενο του υπό ίδρυση Εργαστηρίου Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας, στο Τμήμα Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι η μελέτη του εύρους διακύμανσης των ανθρώπινων πεποιθήσεων και συμπεριφορών σε διαφορετικά οικολογικά-πολιτισμικά πλαίσια, καθώς και εντός των σύγχρονων πλουραλιστικών κοινωνιών, όπου το εθνοπολιτισμικό υπόβαθρο αποτελεί μία μόνο από τις πολλαπλές πηγές διαφορετικότητας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στον έλεγχο της γενικευσιμότητας των ψυχολογικών θεωριών που έχουν υψηλή απήχηση διεθνώς και επηρεάζουν σημαντικά την εξέλιξη της επιστήμης της Ψυχολογίας. Η ερευνητική στόχευση του Εργαστηρίου διατρέχει οριζόντια τα γνωστικά πεδία της ψυχολογίας και είναι προσανατολισμένη προς τις εφαρμογές που αποβλέπουν στη βελτίωση των διομαδικών σχέσεων, στην προαγωγή της διαπολιτισμικής ενσυναίσθησης και στην καταπολέμηση κοινωνικών προβλημάτων όπως οι στερεοτυπικές αντιλήψεις, οι προκαταλήψεις και ο ρατσισμός.

Η λειτουργία του Εργαστηρίου Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας εξειδικεύεται μέσα από τους εξής **στόχους**:

- Σχεδιασμός και διεξαγωγή διαπολιτισμικών συγκριτικών ερευνών, σε συνεργασία με ειδικούς και φορείς από άλλες χώρες, πάνω στα βασικά πεδία της ψυχολογίας, όπως η προσωπικότητα, η ανάπτυξη, η ψυχοπαθολογία, οι αξίες, οι στάσεις, τα συναισθήματα, οι διομαδικές σχέσεις και η διαπροσωπική επικοινωνία.
- Μελέτη των διεργασιών επιπολιτισμοποίησης και ένταξης στην ελληνική κοινωνία πολιτισμικά διαφορετικών ομάδων, όπως οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, καθώς και μειονοτικών ομάδων που απειλούνται με κοινωνικό στιγματισμό εξαιτίας του κοινωνικοδημογραφικού τους προφίλ (π.χ. ανεργία, φτώχεια) ή των προσωπικών τους προτιμήσεων (π.χ. θρησκευτικές πεποιθήσεις, ιδεολογία).
- Κατασκευή ή/και προσαρμογή πολιτισμικά ενήμερων ψυχομετρικών εργαλείων και διαδικασιών ψυχολογικής αξιολόγησης απαλλαγμένων από πηγές πολιτισμικής μεροληψίας.

---

¹ Η παρούσα έκθεση σκοπιμότητας συντάχθηκε ως υλικό τεκμηρίωσης για την ίδρυση του Εργαστηρίου Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας (αρ. απόφασης 69, ΦΕΚ Β' 4467/9.12.2019).

- Επιμόρφωση και κατάρτιση επαγγελματιών που εργάζονται με πολιτισμικά διαφορετικούς πληθυσμούς, μειονοτικές και ευάλωτες ομάδες (π.χ. ειδικοί ψυχικής υγείας, εκπαιδευτικοί, υπάλληλοι δημόσιων και δημοτικών οργανισμών, στελέχη ΜΚΟ, κ.ά.).
- Εκπόνηση προγραμμάτων παρέμβασης στην κοινότητα για τη βελτίωση των διομαδικών σχέσεων και της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, σε συνεργασία με φορείς και ειδικούς που εργάζονται στο πεδίο.
- Κατάρτιση εμπειρικά τεκμηριωμένων προτάσεων για τον σχεδιασμό πολιτικών αναφορικά με τη διαχείριση του πολιτισμικού πλαισίου και της διαφορετικότητας, σε συνθήκες κοινωνικής ρευστότητας.
- Υποστήριξη του ακαδημαϊκού έργου, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με έμφαση στην εκπόνηση πολιτισμικά ενήμερων διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών.
- Διάχυση των εμπειρικών πορισμάτων με την οργάνωση ή/και συμμετοχή σε διεθνή και πανελλήνια συνέδρια, με δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, καθώς και με παραγωγή επιμορφωτικού υλικού για το ευρύ κοινό.

Το Εργαστήριο Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας υπηρετεί τους στόχους του σε πλήρη ευθυγράμμιση με τον **κώδικα ηθικής και δεοντολογίας** της επιστήμης της ψυχολογίας και τον **Εσωτερικό Κανονισμό** του Τμήματος Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ. Επιπλέον, η λειτουργία του διέπεται από τις εξής **αρχές**:

- Προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και της σύμπραξης με ερευνητικούς φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, οι οποίοι ασχολούνται με τον πολιτισμό και άλλες πηγές διομαδικής ετερότητας και διακρίσεων (ως προς το φύλο, την ηλικία, το θρήσκευμα, την κοινωνική θέση ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό κ.ά.).
- Προώθηση της διεπιστημονικής συνεργασίας (με κοινωνιολόγους, κοινωνικούς ανθρωπολόγους, εκπαιδευτικούς, νομικούς και πολιτικούς επιστήμονες), για τη μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς σε περιβάλλοντα με διακριτή οργανωσιακή κουλτούρα, όπως το σχολείο, η οικογένεια, τα εργασιακά πλαίσια και οι πολιτικές διαδικασίες
- Προώθηση των συνεργειών με φορείς της κοινότητας και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, σε πλαίσιο ισότιμου διαλόγου και σεβασμού στους διακριτούς ρόλους κάθε συμβαλλόμενου μέρους.
- Προώθηση της μελέτης του πολιτισμού και της διαφορετικότητας υπό το πρίσμα της ασυμμετρίας της κοινωνικής ισχύος στις διομαδικές σχέσεις, η οποία αποτυπώνεται σε διπολικούς άξονες, όπως: πλειονότητα-μειονότητα, ισοτιμία-ανισοτιμία, συμμόρφωση-καινοτομία, υψηλό-χαμηλό κοινωνικό κύρος.

Η λειτουργία του Εργαστηρίου Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας κρίνεται **κοινωνικά επίκαιρη**, καθώς έρχεται να συμβάλει στην κατανόηση και αποτελεσματική διαχείριση των σύγχρονων προκλήσεων που θέτουν σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή. Αναφέρονται ενδεικτικά:

- Οι ασταθείς μεταναστευτικές ροές και το επιτακτικό αίτημα για ένταξη των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία, σε πνεύμα σεβασμού της διαφορετικότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Ο επαναπροσδιορισμός της εθνικής ταυτότητας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και η αντιμετώπιση φαινομένων όπως ο εθνικισμός, η ξενοφοβία και η ριζοσπαστικοποίηση.
- Η διαλεκτική σχέση μεταξύ ελληνικής και ευρωπαϊκής ταυτότητας υπό συνθήκες όξυνσης των ανισοτήτων (π.χ. μεταξύ χωρών του ευρωπαϊκού βορρά έναντι του ευρωπαϊκού νότου) και εκδηλωμένων αποσχιστικών τάσεων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Brexit).
- Η αίσθηση διομαδικής απειλής και οι προκαταλήψεις σε βάρος κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, όπως οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, ως αντίδραση στις συνθήκες παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης και επισφάλειας στην ελληνική κοινωνία.
- Η όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων (π.χ. πλούσιοι-φτωχοί, εργαζόμενοι-άνεργοι, νέοι-ηλικιωμένοι) ως απότοκο της οικονομικής κρίσης.

Το Εργαστήριο Εφαρμογών Διαπολιτισμικής και Κοινωνικής Ψυχολογίας, αξιοποιώντας την υλικοτεχνική υποδομή και την επιστημονική επάρκεια του Τμήματος Ψυχολογίας, ενός από τα πιο δυναμικά αναπτυσσόμενα Τμήματα του ΕΚΠΑ, με πρόσφατη πιστοποίηση από την ΑΔΙΠ για το επίπεδο διασφάλισης της ποιότητας των σπουδών που παρέχει, είναι σε θέση να υπηρετήσει αποτελεσματικά τους στόχους του συνεχίζοντας μια σημαντική παράδοση που θεμελίωσαν σπουδαίοι Έλληνες επιστήμονες με διεθνή πρωτοπορία στη Διαπολιτισμική Ψυχολογία, όπως οι καθηγητές Harry Triandis και Δημήτριος Γεώργας. Η επιστημονική ομάδα του Εργαστηρίου στελεχώνεται από μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ και ΕΤΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας με συναφή ερευνητικά ενδιαφέροντα, υποψήφιους διδάκτορες και μεταδιδακτορικούς ερευνητές που μελετούν θέματα Κοινωνικής και Διαπολιτισμικής Ψυχολογίας, και εξωτερικούς συνεργάτες (διδάκτορες ή κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων ή επαγγελματίες σε συναφή με τους σκοπούς του Εργαστηρίου γνωστικά αντικείμενα).